

Бен ГОДЖЕС:
Перемога України над Росією —
в наших інтересах

Попри напружені бої на окремих ділянках фронту в Україні, російська армія не демонструє здатності до оперативного прориву. Позатим, Захід мусить посилити допомогу Україні, надати їй далекобійні ракети, і посприяти зусиллям щодо запобігання масовим повітряним ударам Росії по мирних українських містах.

Про це, а також про можливі сценарії завершення війни в Україні розповів колишній командувач Армії США в Європі генерал-лейтенант у відставці Бен Годжес в ексклюзивному інтерв'ю «Укрінформу» (<https://www.ukrinform.ua>).

— Президент США Дональд Трамп 14 липня оголосив Росії 50-денний ультиматум з погрозою, по суті, посилити її економічну блокаду. Ви у своєму недавньому інтерв'ю сказали, що Захід і досі не використав усіх доступних інструментів, аби паралізувати РФ. На вашу думку, які конкретні економічні важелі мають застосувати США після завершення дії ультиматуму, щоби примусити Росію до миру?

— Насамперед, маю сказати, що не знаю, чому президент (Трамп. — Ред.) дав 50 днів. Тобто росіянам не потрібно ще 50 днів на роздуми про те, що вони збираються робити. У них були роки, і навіть шість місяців за чинного президента (США.— Ред.). Але це так, до слова.

Я думаю, що серед тих кровів, які ми на Заході маємо зробити, — це, по-перше, прибрати всі лавізми у санкціях, які вже діють. Занадто багато компаній, у тому числі американських, знаходять способи обійти санкції та продовжувати свій бізнес. Ми бачимо досі, як німецькі автомобілі їдуть до Росії, постаються деталі, які проходять через Індію та потрапляють до РФ, де росіяни використовують їх для своїх безпілотників та іншої зброї. Тож нам потрібно закрити лавізми, які дозволяють росіянам продовжувати війну.

По-друге, звісно, треба порушити здатність РФ експортувати нафту до Індії й Китаю, адже 70% її експорту йде до цих двох країн. І я думаю, що можна дещо зробити в легальному плані у Балтійському й Чорному морях, що створило б проблеми для суден тінювого флоту і було б пов'язане зі страхуванням, безпекою, дотриманням екологічних норм тощо.

По-третє, певна річ, потрібно надати Україні можливості атакувати російську нафтогазову інфраструктуру, що має ще більше порушити здатність РФ експортувати нафту.

Й нарешті — заморожені активи. Нам слід припинити «клеїти дурня» й використати ці заморожені активи для фінансування відбудови України, а також для інших потреб війни.

— Давайте поговоримо про військову допомогу Україні. З огляду на останню угоду між США й НАТО щодо скоординованої оборонної підтримки України, чи можна сказати, що Сполучені Штати й Європа зараз міняються місіями в реагуванні на російське вторгнення? Як ця динаміка може вплинути на подальший перебіг війни?

— Схоже, нинішня адміністрація виконує те, що обцяла, а саме перекладає більшу частину відповідальності за підтримку України та стримування Росії в Європі на інших європейських союзників і партнерів, а також на Канаду й Велику Британію. І насправді це є помилковим.

Проблема полягає у тому, що коли ми в США відвертаємося від Європи або проявляємо менший інтерес, коли ми відмовляємося від лідерства в Європі, то, я гадаю, ми втрачаємо багато можливостей щодо захисту й розвитку наших власних стратегічних інтересів у Європі. Я маю на увазі, що справи Америки залежать від стабільної й безпечної Європи. Доступ, який нам надають європейські країни, з базами у Великій Британії, Іспанії, Італії, Греції, Туреччині, Німеччині, Польщі тощо, насправді допомагає нам. І я боюся, якщо ми відвернемося від усього цього, то у довгостроковій перспективі це зашкодить нам.

Крім того, на мою думку, Росія не може перемогти Україну. За одинадцять з половиною років росіяни не змогли досягти більше, ніж мають зараз, а це приблизно 19% території України. Російські ВПС і Чорноморський флот уже не відіграють своєї ролі. Все, що росіяни можуть зробити, — це

щодо цієї атакувати невинних українських цивільних дронами. Тому я не бачу, щоби ближчим часом Росія змогла подолати або прорвати оборону України. Але водночас я не бачу, щоб Україна мала можливість витіснити Росію, якщо ми не зробимо це пріоритетом і не надамо необхідну допомогу.

— Минувлою тижня ми були свідками візиту спецпосланника США Кита Келлога до України. Наскільки зараз його оцінка «з перших вуст» можуть стати визначальними для того, якими будуть наступні кроки США у цьому контексті?

— Тут важко сказати. Він є спеціальним посланником президента США в Україні. Він та його донька змогли на власні очі побачити й почути атаки на цивільну інфраструктуру. А генерал Келлог — хоча я не в усьому з ним погоджуюся — є людиною честі, а також відставним офіцером Армії США, і він знає, що атаки на цивільні об'єкти є абсолютною незаконними. Це суперечить законам війни. Тому я сподіваюся, що він зможе донести до Білого дому й Конгресу, що Сполучені Штати повинні робити більше, аби допомогти Україні захистити невинних людей. І, звісно ж, я думаю, що генерал Келлог, ймовірно, зможе донести до Білого дому точну оцінку реальної ситуації на цій війні. Знаєте, ідея, що Україна не має жодних козирів... Я думаю, що генерал Келлог розуміє природу війни й чому люди воюють. І справа не в тому, хто має найбільше ресурсів, а в тому, хто має більше в серці, а також рішучості.

— Ви задали про повітряні атаки. Росія посилює та відносно успішно свою тактику повітряних ударів по Україні, зосередившись на вузьких напрямках, щоби прорвати оборону. Як ви вважаєте, які практичні кроки можуть бути ефективними для України?

— Ви задали про повітряні атаки. Росія посилює та відносно успішно свою тактику повітряних ударів по Україні, зосередившись на вузьких напрямках, щоби прорвати оборону. Як ви вважаєте, які практичні кроки можуть бути ефективними для України?

того, щоби зменшити наслідки таких атак, особливо в цивільних районах?

— Я більший прихильник ідеї, що треба б'ювати самого лучника, а не намагатися перехопити всі його стріли. Тож, знаєте, система Patriot — це добре, але це ніяк не допоможе у боротьбі проти дронів. Ця система ніяк не допоможе проти бомб. Тому треба з'ясувати, як ми можемо допомогти Україні захистити цивільне населення від сотень дронів щодня.

Частина цього, звісно, стосується кінетичних або некінетичних засобів, але насправді потрібно знищувати інфраструктуру. Отже, питання в тому, звідки беруться ці речі? Де розташовані заводи, на яких росіяни виробляють ці дрони? Я би націлювся на кожен із них.

Ми повинні дати Україні все необхідне, аби вона могла атакувати кожне з таких підприємств, щоби зменшити здатність Росії виробляти дрони у подібних масштабах. На мій погляд, це дуже практична річ, яку можна зробити.

— 1 червня Україна провела операцію «Павутини», під час якої були уражені російські стратегічні літаки. Цей процес був складним і потребував 18 місяців підготовки. На вашу думку, чи має Захід допомагати Україні проводити подібні операції, націлені, як ви кажете, на лучника?

Я думаю, найкраще, що можуть зробити США у цьому плані, це, звісно, проводити обмін розвідданими, що завжди є корисним. Хоча, на мою думку, Україна, вочевидь, має достатньо гарне уявлення про те, що відбувається всередині Росії.

Гадаю, ми могли би також забезпечити їй засоби для точних ударів на великі відстані. Німеччина пропонувала зроби-

● Експертна думка

ти це, інвестувати в оборонну промисловість України, яка розвиває власні можливості для точних ударів на великі відстані. Але ми також повинні наполягати на тому, щоб українцям дали ракети Storm Shadow, Scout, Taurus, ATACMS та інші види зброї, які є в наявності. Треба дати їх Україні, щоби вона могла атакувати штаби, логістику та бази, з яких запускаються дрони й ракети. Ось що ми повинні робити.

— З огляду на те, як зросло застосування БПЛА і на полі бою, і для завдання далекобійних ударів у війні, чи вважаєте ви, що загроза безпілотних систем зростає і безпосередньо для НАТО? Чи вивчають країни Альянсу цей досвід України?

— Сто відсотків. Ми спостерігаємо за всім, що роблять українці, але я не впевнений, що ми вчимося всьому. Я маю на увазі, що, на мою думку, ми досі не усвідомили масштабу й інтенсивності того, з чим Україна стикається з боку Росії, а також того, що ми маємо підготуватися до цього. І тут ідеться не про окремі дрони, які скидають гранати. Йдеться про заповнення неба дронами та протидронними засобами. Маю сподівання, що ми все ж вчимося цьому.

Я знаю, що в командуванні Армії США в Європі, в Міністерстві оборони, а також серед більшості наших союзників приділяють цьому увагу. Але думаю, що все це існує певний розрив у розумінні масштабу, інтенсивності та швидкості, з якою діють Росія й Україна. І я не знаю, чи справді ми це вже усвідомили.

— Тож чи повинні в НАТО щось робити для посилення колективної оборони від безпілотників?

— Знаєте, так, усі наші бази, аеропорти та морські порти також вразливі до потенційної російської «Павутини». Неможливо захистити все. Тому потрібно бути певними, що ви принаймні здатні боронити найважливіше. Тож я уявляю для себе, і, звісно, сподіваюся, що країни, а також окремі міністерства посилюють свою здатність захищати критичну інфраструктуру, наприклад, від атак типу «Павутини», які можуть здійснюватися росіянами, китайцями чи кимось іншим. Саме тут розвідка стає справді важливою.

Я маю на увазі, що той факт, що СБУ так глибоко проникла на територію РФ, вказує на корупцію та некомпетентність у більшій частині Росії, а також на те, що величезні російські території, які завжди були частиною її оборонної безпеки під час попередніх вторгнень, тепер стали вразливими.

Я вважаю, що наші розвідвальні можливості мають посилюватися, щоби виявляти, коли хтось намагається зробити щось подібне. І це, звісно, може також означати ретельнішу перевірку контейнерів, які надходять, наприклад, до портів. Це не обходиться нам дешево чи легко, але ціна катастрофічної поразки для нас є занадто високою. Тому я вважаю, що ми повинні бути впевненими у цьому питанні. А наші потенційні супротивники, які плануватимуть такі речі, повинні знати, що відплата буде руйнівною, набагато більшою, ніж те, чого вони, на їхню думку, хотіли б досягти.

— Перейдемо до ситуації на полі бою в Україні. Як би ви описали останній розвиток подій на фронті?

— Звісно, якщо ви солдат на полі бою на тих напрямках, де росіяни посилюють інтенсивність своїх атак і намагаються захопити села, це виглядає жахливо. Але якщо подивитися на загальну картину, на оперативний рівень війни, то все виглядає не так. У певних місяцях точаться інтенсивні бої, але Росія насправді ніде не досягає прориву. Вони можуть захопити село чи щось на кшталт того, але втрачають сотні людей на кожному квадратному кілометрі, який їм урешті вдається захопити. І я думаю, що Україна гарно попрацювала, зробивши це дуже й дуже дорогим для росіян.

Я бачу повідомлення про другу й третю лінії, тобто українці будують глибшу оборону. Думаю, якщо Україна мала далекобійні можливості для знищення штабів, логістики та артилерії, які підтримують ці російські атаки, це мало б значний ефект.

Недавно я розмовляв зі своїм другом, українським офіцером старшого рангу. Я би сказав,

що, звісно, він не говорить від імені всіх, але вони (українські військові. — Ред.) виглядають дуже впевненими. Так, це жахливо. Так, це важко. Так, вони зазнають втрат, але все одно виглядають впевненими. І вони розуміють, якою є ціна поразки, коли Росія захоплює більшу частину України.

Я думаю, що насправді росіяни перебувають у скрутнішому становищі. Якщо подумати стратегічно, вони перебувають у вразливій ситуації. Їхня економіка підтримується штучно. І не схоже, що ця економіка зможе функціонувати далі так, як зараз, особливо якщо ми вирішимо вжити економічних заходів, про які ми говорили раніше. Однак для цього президент США повинен бути ефективнішим у тиску на Росію, втім, поки що він таким не є.

— Ви задали про значні втрати росіян на полі бою. Вони вдаються до так званих «м'ясних штурмів» і втрачають по тисячі осіб щодня. Тож зараз Росії бракує навченого військового персоналу. Чи підтовхує це Кремль до оголошення загальної мобілізації? І як можуть бути наслідки, якщо справа дійде до цього?

— Я вважаю, що Кремль зробить усе можливе, аби уникнути широкомасштабної мобілізації. Гадаю, це стало би вкрай непопулярним кроком. Натомість, на мою думку, вони продовжать пропонувати величезні премії та грошові заохочення тим, хто вступає до армії. І це, до речі, впливає на роботу сил та функціонування заводів, яких більше нема.

Думаю, Північна Корея має намір надіслати чи 30 тисяч військових. І це викликає стурбованість, бо 30 тисяч — це не маленька цифра, і, як я чув, ці північнокорейці трохи краще підготовлені, ніж перша партія. Тож подивимося, чи це щось змінить.

Однак я думаю, що Кремль зробить усе можливе, аби уникнути загальної мобілізації, особливо в Москві чи Санкт-Петербурзі.

— З огляду на міжнародну ситуацію, на розвиток подій на місяць, які ви бачите ймовірні сценарії закінчення війни в Україні?

— Думаю, що існує три-чотири сценарії або їх варіації. Перший, і найгірший, — це повний колапс України з будь-яких причин, у тому числі відсутності політичної волі. Це здається дуже малоймовірним, але припустимо, що люди втомлялися, а Росія якимось чином змогла зламати їхню волю, і Європа, США та Канада просто відмовилися від подальшої боротьби. Тоді ви отримаєте ситуацію, коли Росія не лише поглине тисячі українських військових, які змусять вступити до російської армії, але й

незабаром почне готуватися до вторгнення в Молдову чи навіть у країну НАТО, таку як Латвія. Це найгірший варіант розвитку подій.

Найкращий сценарій — це коли Захід реально активізується, США активізуються, і ми усвідомимо та діятимемо з підходом, що перемога України над Росією — у наших інтересах. Не через милосердя до України, а тому, що це в наших інтересах, що це допоможе нашій економіці, відновить постачання продовольства та енергії, які впливають на ціни в західних країнах. Крім того, це стане потужним сигналом стримування для Китаю, що ми маємо волю і здатність робити такі речі. Й тоді Україна перебуватиме на достатньо сильній позиції, а Росія існуватиме в межах своїх кордонів.

Ймовірно, це один сценарій буде десь посередині, коли через рік ситуація залишатиметься подібною до теперішньої й не надто відрізнятиметься, якщо тільки не відбудеться якийсь справді значних зовнішніх змін. Важко уявити, що ситуація ззовні справді зміниться, але я сподіваюся, що таке може статися. Наприклад, економіка Росії зазнає нового загрози, щось трапиться з Путіним... Але не можна будувати плани у сподіваннях, що станеться щось подібне.

Для себе я уявляю, що Україна може прийняти підхід Ізраїлю, тобто поки вона не стане членом НАТО, має зробити себе абсолютно непринятною для Росії, перебуваючи в постійному стані війни. Це не означає, що боївий діл там точитимуться щодня, але вони (українці. — Ред.) залишатимуться пильними й боротимуться з російськими дронами та ракетами, як ізраїльтяни борються з Хезболлою. І що вони продовжать розвивати свою оборонну промисловість, як це роблять Ізраїльтяни, і що матимуть регіональні союзи, які допоможуть захищати їхні фланги, наприклад, у Чорному морі.

І, нарешті, я уявляю, що ГУР буде схожим на «Моссад». І кожний російський офіцер, який був хоч якийсь причетний до вбивства або нападу на мирних українців чи до будь-яких інших воєнних злочинів, до кінця свого життя заглядатиме під свій автомобіль й озиратиметься через плече, бо знатиме, що ГУР чекає на нього. Думаю, що це, напевно, найімовірніший сценарій.

Але я дуже хотів би, щоби ми стали мудрішими. Нам вигідно, щоб Україна набула членства в НАТО. І чим швидше, тим краще.

Ярослав ДОВГОПОЛ.
Вашингтон (США).
Фото Міністерства оборони України.

● У міськраді

Плюс 50 мільйонів для «Незламної Одеси»

Учора депутати Одеської міської ради та члени постійної комісії з питань житлово-комунального господарства підтримали проєкт рішення про збільшення фінансування міської програми «Незламна Одеса» на суму 50 мільйонів гривень.

Як пише «Інтент» (<https://intent.press>), «Незламна Одеса» — це цільова програма на 2024–2026 роки, спрямована на допомогу містянам у відновленні житлових будинків, зокрема пошкоджених через атаки та обстріли ворога. У програмі акумулюються всі напрямки, пов'язані з ліквідацією наслідків російських атак. Через це наразі у ній містяться і заходи, які реалізуються в рамках програм розвитку житлового господарства та благоустрою на 2022 — 2026 роки.

Коли програму створювали, то на її реалізацію передбачили 307,8 мільйона гривень. Але потреби виявилися більшими. Торік фінансування «Незламної Одеси» збільшили на 50,75 мільйона гривень. Зокрема, кошти виділені на улаштування захисних конструкцій — габонів — для захисту об'єктів критичної інфраструктури енергетичного сектору, а також на проведення робіт у будинках на вул. Пастера та вул. Новосельського, які зазнали значних пошкоджень у 2023-у. Завдяки діл програмі і коштам, які були виділені на початку минулого року, у 2024 році повністю відновили шість будинків.

Нинішнє збільшення фінансування передбачає формування певного резерву коштів на випадок атак росії на житлові будинки та об'єкти цивільної інфраструктури.

● Подяка

Нехай повертається сторницею!

За благодійні внески на підтримку газети щиро дякуємо Романові Тарасовичу Кракелі, Володимирові Андрійовичу Кудлачу, Сергієві Івановичу Мефодьевському, Володимирові Павловичу Павличенку, Миколі Антоновичу Пасіничку. Нехай ваша доброчинність повернеться вам сторицею!

Тим, хто має бажання і змогу підтримати українську газету Оदेशину, нагадуємо наші банківські реквізити (код ЄДРПОУ — 20990766): рах. № UA 17305299000026008034905949 в АТ КБ «Приватбанк».

Оксана МАРКАРОВА:
«Формула успіху незмінна:
більше зброї для України
і більше санкцій для Росії»

Цей текст — продовження циклу розмов «Лівого берега» (<https://lb.ua>) з послами України в ключових країнах. Першим було інтерв'ю з послом України у Великій Британії Валерієм Залужним. Нині — спілкування з представницею України у США, Надзвичайним і Повноважним Послом Оксаною Маркаровою (на знімку).

— Уже відомо, що наступним послом України в США стане Ольга Стефанішина. Підсумки вашої п'ятирічної роботи на посаді підбиватимемо згодом, а зараз спитаю так: які основні виклики ви передбачаєте Стефанішиній у спадок, з огляду на політичну ситуацію у Штатах, а також на те, що має тривалість у часі?

— Я навіть сказала б, не передаю у спадок, а виклики, з якими ми працюємо разом, тому що пані Ольга зараз є уповноваженою (спеціальноназначеною президентом з питань співробітництва зі США. — С.К.) і ми вже активно розпочали разом працювати над ними. Але насправді формула нашого успіху, яка призведе до нашої перемоги, залишається незмінною: більше зброї і допомоги Україні, більше санкцій та ізоляції для Росії.

Якщо з попередньої адміністрації ми працювали над додатковими бюджетами і допомогами, то зараз дуже багато працюємо над різноманітними угодами, над закупівлею зброї, над тим, як фактично досягати нашої мети, можливо, через інші інструменти, можливо, через інші угоди. Але, безумовно, нашим захисникам потрібна зброя. І це пріоритет номер один. Сподіваюся, Сполучені Штати будуть, як завжди, лідерами всіх цих питань.

— Ми бачимо, що кардинально змінилися настрої німці щодо України. Очевидно, що нема простої відповіді на складне питання: чому? Лише через телефонну розмову Трампа і Путіна чи, як каже очільник МЗС Німеччини, все ж таки пан Мерц попливав на позицію Трампа? Принаймні

спробуймо виділити головні чинники змін...

— Постійна, невпинна робота величезної команди на чолі з президентом Зеленським, міністра, голови Офісу, посольства, МЗС і всіх-всіх-всіх. Розумієте? Дуже часто в складних ситуаціях не може щось одне зіграти роль.

Ми будемо чути багато; можливо, наші партнери казатимуть, що саме їхній дзвінок, саме їхня розмова, саме їхня зустріч відіграла тут роль. Можливо, так; можливо, ні. Ми ніколи не знаємо чому напевне. Але насправді правдива картинка — це, по-перше, ми досі й увесь цей час мали голоси в Сенаті й Палаті. Наша двопартійна підтримка нікуди не дівалась.

Так, на початку будь-якої адміністрації будь-яка партія звертає увагу на те, що каже її лідер.

Тому позиція президента Трампа була дуже важливою і залишається такою. За цей час була правильно вбудована комунікація з усіма нашими друзями, наша конструктивність.

Дивіться, ми відповіли так на всі ініціативи президента Трампа. Незалежно від того, чи розуміли, досягнути вони результату зразу, чи ні. Повне припинення вогню — так. Будь-яка модальність часткового припинення війни — безумовно. Перемовини в будь-яких форматах — наша делегація була там. Зустріч особисто лідерів — наш президент був того дня, коли про це говорили. Путін не приїхав. І я думаю, що навіть для тих, хто не стежив за ситуацією в Україні — на жаль, таке теж буває, — для тих, хто не був залучений і не був у контексті нашої війни, стало очевидно: не ми її починали, не ми проблему, не ми не хочемо миру.

Тому, думаю, які постійні дії, які показують, що робить Росія, поширення правди і наша конструктивна позиція — усе це рухає в правильному напрямку. Безумовно, партнери тут дуже допомагають.

— Наскільки відверта зміна настроїв Трампа не поширюється на американські політичні еліти? І наскільки цей ефект сталий? Ну, плюс-мінус. Адже Трамп, коротко кажучи, люди на настрою...

— З першогомого дня на по-

Україна стрімко втрачає водні ресурси

Як зміна клімату впливає на водні екосистеми та посилює негативний вплив посух

Зміна клімату прискорюється, й Україна відчуває це однією з перших у Європі. Останні десятиліття супроводжуються безпрецедентними температурними рекордами та тривалими посухами, що охоплюють дедалі більші території Європи і стають новою «нормою». Всесвітній фонд природи WWF-Україна підкреслює: результати досліджень свідчать про зростання інтенсивності стихійних гідрометеорологічних явищ в нашій країні, зокрема посух, які, своєю чергою, призводять до дефіциту водних ресурсів.

Дані Українського гідрометцентру свідчать про те, що за останні тридцять років середня температура в нашій країні зросла на 1,2°C. Швидкість зростання температури повітря в окремих регіонах України сягає 0,82°C за останні 10 років, тоді як у сусідніх країнах – 0,47-0,59°C, а в північній пікулаті в Європі – 0,34 та 0,47°C відповідно. Ці дані показують, що швидкість підвищення температури повітря в Україні є значно вищою за глобальні й європейські темпи.

Більша частина території України вже сьогодні перебуває в зоні низької забезпеченості водними ресурсами та має високу вразливість до наслідків зміни клімату. Ситуацію ускладнює той факт, що основна частина водних ресурсів країни формується за рахунок транзитного річкового стоку: близько 76,6% води надходить із сусідніх держав, тоді як лише 23,4% формується в межах України.

За рівнем забезпеченості водними ресурсами серед 20

європейських країн Україна посідає аж 17-те місце. Значна частина українських територій класифікуються як малозабезпечена або критично малозабезпечена водними ресурсами. На одного жителя України припадає лише близько 1 тисячі кубометрів місцевого стоку на рік. Для порівняння: 94,3 тис. м³ – у Канаді, 31 тис. м³ – у Росії, 7,4 тис. м³ – у США та 1,9 тис. м³ – у Німеччині.

Найскладніша ситуація спостерігається на Донбасі, Криворіжжі, у південних регіонах країни. Саме тут зосереджені найбільші промислові споживачі води, а рівень природного забезпечення водними ресурсами є найнижчим.

«Прогнозні оцінки свідчать про тривожні тенденції: упродовж ХХІ століття в Україні очікується значне скорочення водного стоку – на 25–50% у більшості регіонів країни. Найвідчутніше зменшення водних ресурсів прогнозується для рівнинних територій, зокрема на південному сході, де обсяги водного стоку можуть скоротитися

до 70%. Винятком залишаються лише річкові басейни Українських Карпат і Закарпаття, де ситуація буде більш стабільною», – зауважує керівниця напряму «Вода» WWF-Україна Оксана Коноваленко.

Результати досліджень свідчать про збільшення інтенсивності стихійних гідрометеорологічних явищ, зокрема посух, що, в свою чергу, спричиняє дефіцит водних ресурсів.

Ситуація додатково ускладнюється через вплив воєнних дій. Руйнація гідротехнічних споруд у результаті російських атак уже призвела до зменшення запасів водних ресурсів в Україні більш ніж на 18000 млн м³ (дані: Державне агентство водних ресурсів України).

Особливо гостро дефіцит водних ресурсів позначається на водозабезпеченні господарських потреб населення. Водокористувачі вже стикаються з проблемою нестачі води, а в найближчі роки ситуація загострится.

Проаналізувавши європейські практики та рекомен-

дації, Всесвітній фонд природи WWF-Україна запропонував своє бачення Плану управління посухами (ПУП) та визначив кроки, необхідні для його розробки.

«Наразі розроблено два проекти ПУП: для суббасейну Тиси, а також для суббасейнів річок Прут та Сірет. Цей документ не є офіційним або остаточним планом, адже його розробка наразі не передбачена чинним законодавством. Водночас він виконує важливу підготовчу функцію, закладаючи основу для подальшого створення повноцінного Плану управління посухами», – каже Оксана Коноваленко.

Загалом програми заходів запобігання і пом'якшення посухи, запропоновані WWF-Україна, включають шість конкретних кроків:

1. Розробка плану управління посухою (ПУП) має здійснюватися згідно з чинним законодавством та міжнародними стандартами (наприклад, «Керівництво з підготовки планів управління посухами» 2015 року). ПУП

• До уваги громадськості

Повідомлення ПП «ТАВРІЯ ПЛЮС» про намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Приватне підприємство «ТАВРІЯ ПЛЮС» (ПП «ТАВРІЯ ПЛЮС»), код ЄДРПОУ 31929492.

Місцезаходження юридичної особи: 65091, м. Одеса, вул. М'ясопідсвічка, 14, телефон (0482) 307-305, електронна пошта: diplomat5@te.net.ua.

Фактичне місце розташування майданчиків:

1) 65123, Одеська обл., Одеський р-н, Красносільська рада, комплекс будівель та споруд №7; 2) 68609, Одеська обл., Одеський р-н, с. Фонтанка, вул. Дружби народів, 14-А;

3) 67805, Одеська обл., Одеський р-н, смт Авангард, вул. Торгова, 27;

4) 68604, Одеська обл., Ізмаїльський р-н, м. Ізмаїл, пр. Незалежності, 181;

5) 67608, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, вул. Тімчихина, 8;

6) 67772, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, смт Затокка, вул. Вокзальна, 65/1.

Метою надання інформації є одержання дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для існуючих об'єктів.

Основна діяльність ПП «ТАВРІЯ ПЛЮС» – сфера обслуговування населення, яке здійснює роздрібну торгівлю продовольчими та непродовольчими товарами.

При проведенні інвентаризації джерел викидів на майданчиках підприємства були визначені такі джерела забруднення:

1) 67560, Одеська область, Одеський район, Красносільська рада, комплекс будівель та споруд №7: піч ротацийна «Bongard» – 2 шт., піч «Omega» – 1 од., піч подова «Bongard» – 1 од., дільнично-округлювач «Bongard» – 3 од., тисторозкочувальна машина «Bongard» -1 од., тистоміс «Bongard» – 2 од., осадочна машина «Omega» – 1 од., закаточна машина – 1 од., розстоєчна шафа «Bongard» – 2 од., міксер «Spar» – 1 од., ел. плита 2-х конфор., – 1 од., хліборізка «Sofinor» – 1 од., пончиковий апарат – 1 од., формовочна машина – 1 од., силоси зберігання борошна – 4 од., піч для піци 2-х камерна – 2 од., піч конвекційна «Uloх» – 1 од., фритюрниця – 1 од., млинниця – 1 од., кухонний центр «Rational» – 1 од., пароконвектомат «Rational»

– 2 од., шафа розстоєчна – 1 од., ел. плита 4-х конфор. ES-N49/P – 2 од., тисторозкочувальна машина – 1 од., тистоміс «PasQuini» – 1 од., міксер планетарний – 2 од., гриль «Convex» – 1 од., пост зарядки акумуляторів моточих машин – 1 од., дизель JCB G330QX – 1 од., мангал на деревному вугіллі – 1 од.

Викиди забруднюючих речовин на майданчику: оксиди азоту – 0,015 т/рік, оксид вуглецю – 0,0235 т/рік, сірки діоксид – 0,002 т/рік, метан – 0,00003 т/рік, азоту (1) оксид – 0,000007 т/рік, діоксид вуглецю – 0,912 т/рік, спирт етиловий – 0,131 т/рік, акролеїн – 0,0039 т/рік, аміак – 0,00005 т/рік; фенол – 0,000003 т/рік; ацетальдегід – 0,0092 т/рік, кислота оцтова – 0,026 т/рік, натрію гідроксид – 0,0002 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 0,111 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (PM 10) – 0,0232 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (PM 2,5) – 0,0990 т/рік.

Загальний обсяг викидів складає 0,4441 т/рік (без урахування діоксиду вуглецю).

2) 68609, Одеська обл., Одеський р-н, с. Фонтанка, вул. Дружби народів, 14-А;

ротацийна піч «Bongard» – 1 од., розстоєчна шафа «Bongard» – 1 од., міксер «Spar» – 1 од., розкочувальна машина «Rollmatic» – 1 од., округлювач «Bongard» – 1 од., тистоміс «Bongard» – 1 од., тистоміс «Spar» – 1 од., багетна машина «Bongard» – 1 од., піч електрична «Costomiles» – 1 од., хліборізка «Rollmatic» – 1 од., пакувальна машина BX-450; дизель-генераторТРН RR110 – 1 од., мангал на деревному вугіллі – 1 од.

Викиди забруднюючих речовин на майданчику: оксиди азоту – 0,048 т/рік, оксид вуглецю – 0,025 т/рік, сірки діоксид – 0,008 т/рік, метан – 0,0002 т/рік, азоту (1) оксид – 0,0001 т/рік, діоксид вуглецю – 4,26 т/рік, спирт етиловий – 0,022 т/рік, акролеїн – 0,0031 т/рік; аміак – 0,00005 т/рік; фенол – 0,000003 т/рік; ацетальдегід – 0,0043 т/рік, кислота оцтова – 0,008 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 0,0204 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (PM 10) – 0,0032 т/рік, речовини у вигляді суспендованих

твердих частинок (PM 2,5) – 0,0012 т/рік.

Загальний обсяг викидів складає 0,1435 т/рік (без урахування діоксиду вуглецю).

3) 67805, Одеська обл., Одеський р-н, смт Авангард, вул. Торгова, 27;

піч пароконвекційна «Convotherm» – 1 од., поверхня нагріву «Ozti» – 1 од., 4-х конф. ел. плита «Ozti» – 1 од., 2-х конф. плита «Ozti» – 1 од., сковорода «Ozti» – 1 од., фритюрниця «Ozfryarsler» – 1 од., піч пароконвекційна «Bongard» – 1 од., розстоєчна шафа «Bongard» – 1 од., дільнич «Bongard» – 1 од., тистоміс «Bongard» – 1 од., закаточна машина «Bongard» – 1 од., міксер «Spar» – 1 од., хліборізка «Sorinor» – 1 од., упаковка хліба «Omprac» – 1 од., борошнопріслювач – 1 од., дизель-генератор «JCB 90QS» – 1 од., мангал на деревному вугіллі – 1 од.

Викиди забруднюючих речовин на майданчику: оксиди азоту – 0,336 т/рік, оксид вуглецю – 0,041 т/рік, сірки діоксид – 0,065 т/рік, метан – 0,001 т/рік, азоту(1)оксид N₂O – 0,0011 т/рік, вуглецю діоксид – 33,74 т/рік, спирт етиловий – 0,007 т/рік, акролеїн – 0,0021 т/рік, ацетальдегід – 0,001 т/рік, кислота оцтова – 0,007 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 0,647 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (PM 10) – 0,0082 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (PM 2,5) – 0,00224 т/рік, аміак – 0,00005 т/рік, фенол – 0,000003 т/рік.

Загальний обсяг викидів складає 0,5416 (без урахування вуглецю діоксид).

4) 68604, Одеська обл., Ізмаїльський р-н, м. Ізмаїл, пр. Незалежності, 181;

піч конвекційна «Bongard» – 2 од., піч подова «Bongard» – 1 од., ел. піч «Lotus» – 1 од., тисторозкочувальна машина «Bongard» – 2 од., розстоєчна шафа «Bongard» – 1 од., дільнич округлювач «Bongard» – 1 од., багетоформувальна машина «Bongard» – 1 од., тистоміс «Bongard» – 1 од., хліборізка «Ponimak» – 1 од., ел. плита 4-х конф. – 2 од., пароконвектомат «Aрасh» – 1 од., міксер«Spar» – 1 од., гриль «Fzi-Jado» – 1 од., елек. піч для піци – 1 од., елек. сковорода – 1 од., ел. плита 4-х конф. – 1 од., пароконвектомат «Convotherm» – 1 од., дизель-ге-

нератор «Gen Power» GVP-275, мангал вулицний на деревному вугіллі – 1 од.

Викиди забруднюючих речовин на майданчику: оксиди азоту – 0,036 т/рік, оксид вуглецю – 0,036 т/рік, сірки діоксид – 0,005 т/рік, метан – 0,0001 т/рік, азоту(1)оксид N₂O – 0,0001 т/рік, вуглецю діоксид – 2,77 т/рік, спирт етиловий – 0,602 т/рік, акролеїн – 0,0105 т/рік, ацетальдегід – 0,012 т/рік, кислота оцтова – 0,058 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 0,0999 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (PM 10) – 0,0122 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (PM 2,5) – 0,00304 т/рік, аміак – 0,00008 т/рік, фенол – 0,000003 т/рік.

Загальний обсяг викидів складає 0,8747 т/рік (без урахування вуглецю діоксид).

5) 67608, Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, вул. Тімчихина, 8; піч конвекційна «Bongard» – 1 од., піч подова «Bongard» – 1 од., розстоєчна шафа «Bongard» – 1 од., дільнич-округлювач «Bongard» – 1 од., тистоміс «Bongard» – 1 од., міксер «Spar» – 1 од., багетоформувальна машина «Bongard» – 1 од., мангал для м'яса на дровах – 1 од., плита 6-ти конф. «Kogast» – 1 од., фритюрниця – 1 од., гриль CV-24 – 1 од., духовка «Кий-В» – 1 од., пароконвектомат «Uloх» – 1 од., ел. піч для піци – 1 од., фритюрниця «Kogast» – 1 од., тистоміс – 1 од., дизель-генератор «Gen Power» GVP-305 – 1 од., мангал на деревному вугіллі – 1 од.

Викиди забруднюючих речовин на майданчику: оксиди азоту – 0,123 т/рік, оксид вуглецю – 0,342 т/рік, сірки діоксид – 0,006 т/рік, метан – 0,0001 т/рік, азоту(1)оксид N₂O – 0,0001 т/рік, вуглецю діоксид – 2,99 т/рік, спирт етиловий – 0,103 т/рік, акролеїн – 0,0121 т/рік, ацетальдегід – 0,002 т/рік, кислота оцтова – 0,011 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 0,121 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (PM 10) – 0,0062 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (PM 2,5) – 0,00204 т/рік, аміак – 0,00008 т/рік, фенол – 0,000003 т/рік.

Загальний обсяг викидів складає 0,7285 т/рік (без урахування вуглецю діоксид).

обов'язково має передбачати використання даних Європейської обсерваторії посух, а саме: статистична звітність, тренди, прогнози, впливи та оцінка ризиків за секторами.

2. Збір та використання дощової води. Поширення серед мешканців громад практики збору дощової води для подальшого використання в господарських цілях.

3. Збір та використання «сірої» води. Поширення практики збору «сірої» води (живильної у ванних кімнатах, крім туалетної) для подальшого використання в господарських цілях (для туалету, поливу).

4. Розробка методики визначення екологічного стоку (так званих необхідних попусків) та розрахунок екологічного стоку для підтримки і розвитку біорізноманіття. Адже відсутність належного планування водокористування під час посух може призвести до надмірної експлуатації річок і водосховищ та поставити під загрозу існування водних екосистем.

5. Розробка рекомендацій щодо відновлення лісового ландшафту долин річок, включаючи розробку нормативної бази для відновлення заглиблених лісів. План також передбачає використання в сталій практиці під час лісозаготівлі ошадливих з точки зору охорони вод технологій і процеси, особливо в греській місцевості, наприклад, трелювання повітряно-канатними установками.

6. Розробка освітніх матеріалів для водоспоживачів, водокористувачів, громадськості.

Розробка та впровадження плану управління посухами дозволить бути готовими до умов, коли доведеться використовувати менше води, ніж необхід-

но. І таким чином мінімізувати ризики впливу посух на суспільство, сільське господарство і продовольчу безпеку, гідроенергетику, інфраструктуру, економіку та екосистеми.

Тетяна ТУРЛІК'ЯН.

Маленькі поселенці річок, лиманів та озер

Упродовж січня-червня в українські водойми випустили вже 712 тисяч мальків. До кампанії зариблення долучилися 13 областей – від Харківської на сході до Львівської на заході.

«Системна робота з відтворення водних біоресурсів важлива як для розвитку рибного господарства, так і для покращення екологічного стану наших водойм. Цього року ми запровадили новий механізм фінансування зариблення – від надходжень з аукціонів на промисловий вилов. Завдяки цьому на зариблення водойм уже буде спрямовано понад 15 млн грн», – зазначив голова Держрибгентства Владислав Невеселий.

У межах зариблення в першій половині цього року у водойми випущено 413 тис. товстолобів – білого, пібридного і строкатого, 186 тис. коропів (сазанів), 42 тис. білих амурів, 18 тис. стерля-

дей, 14 тис. руських осетрів тощо. Також розпочалося вселення струмкової форелі, понад 39 тис. мальків якої вже оселилися в карпатських річках.

Зариблення здійснювали за рахунок державного бюджету, місцевих програм, громадських організацій, благодійних внесків, компенсаційних коштів та підприємств, що працюють відповідно до режимів спеціальних товарних рибних господарств.

Випуски молоді риб проводилися під наглядом комісії з контролю за проведенням робіт із вселення водних біоресурсів, до складу яких входили працівники відповідних рибоохоронних патрулів Держрибгентства.

Процавайте, 10 копійок?

Національний банк України виніс на обговорення проект постанови про постанове вилучення з готівкового обігу монет номіналом 10 копійок.

Як зазначається у повідомленні НБУ, наразі у готівковому обігу перебуває близько 5,5 мільярда розмінних монет: 1,4 мільярда номіналом 50 копійок та 4,1 мільярда номіналом 10 копійок. «Щороку Національний банк має підтримувати обіг та підкріплювати банки і сферу торгівлі та послуг розмінними монетами. Зокрема, у 2025-у заплановане карбування 20 мільйонів нових монет номіналом 50 копійок, оскільки цього потребує готівковий обіг, – зазначається у повідомленні й додається: – Якщо на розмінні монети номіналом 50 копійок зберігається сталий попит, то мо-

нети номіналом 10 копійок припинили відігравати істотну роль у готівкових розрахунках за товарами та послуги».

Відтак, вважають у головному банку країни, поступове вилучення монет номіналом 10 копійок дасть змогу скоротити витрати держави та учасників готівкового обігу на виготовлення, оброблення, транспортування, зберігання та обіг таких монет.

Ніякого примусового чи термінового вилучення з обігу 10 копійок НБУ не планує, пропонуючи робити це поступово із 1 жовтня цього року.

• До уваги громадськості

Повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин

Товариство з обмеженою відповідальністю «БОНА ВІТА-ГР» (ТОВ «БОНА ВІТА-ГР», код ЄДРПОУ – 41464768, юридична адреса: 65062, Одеська обл., м. Одеса, Аркадійське плато, 9, тел. 097-761-34-42, e-mail: vladimir.shovkumod@bonavita.od.ua) повідомляє про наміри отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, що розташовані за адресою: 65062, Одеська обл., м. Одеса, Аркадійське плато, 9.

Підприємство проводить діяльність, пов'язану із забезпеченням життєдіяльності 24-поверхового житлового комплексу ЖК «Гаряніський». Згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» діяльність підприємства оціню впливу на довкілля не підлягає.

Метою отримання дозволу на викиди є отримання документа дозвільного характеру у сфері охорони атмосферного повітря, який надає право ТОВ «БОНА ВІТА-ГР» експлуатувати об'єкти, з яких надходять в атмосферне повітря забруднюючі речовини або їх суміші.

Джерелами утворення забруднюючих речовин в атмосфері є: газові котли Viessmann Vitotopex 100 PV1, дизельний генератор DAREX ENERGY DE-275RS-Zn. Основними забруднюючими речовини, що надхо-

дять в атмосферу, є: метали та їх сполуки – 0,00027 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна) – 0,00046 т/рік, сполуки азоту – 0,36596 т/рік, діоксид та інші сполуки сірки – 0,00008 т/рік, оксид вуглецю – 1,8216 т/рік, НМЛОС – 0,0098 т/рік, метан – 0,00785 т/рік, вуглецю діоксид – 440,615 т/рік.

Загальний обсяг утворення ЗР (без урахування вуглецю діоксиду), які викидаються стаціонарними джерелами, не перевищує 2,30 т/рік.

Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва та природоохоронні заходи щодо скорочення викидів забруднюючих речовин не передбачаються.

Дозволені обсяги викидів не перевищують нормативи гранично допустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел.

З пропозиціями та зауваженнями щодо отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами звертатися протягом 30 календарних днів з моменту публікації до Одеської обласної державної адміністрації за адресою: м. Одеса, проспект Шевченка, 4, тел./факс (0482) 34-29-71, тел. 718-92-47, e-mail: genotdel@od.gov.ua.

Повідомлення ТОВ «ТАВРІЯ-В» про намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Товариство з обмеженою відповідальністю «ТАВРІЯ-В» (ТОВ «ТАВРІЯ-В»), код ЄДРПОУ 19202597, Місцезаходження юридичної особи: 65091, м. Одеса, вул. М'ясопідсвічка, 14, телефон (0482) 307-305, електронна пошта: diplomat5@te.net.ua.

Фактичне місце розташування майданчика: 65114, Одеська обл., м. Одеса, Люстдорфська дорога, 140/1.

Метою надання інформації є одержання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для існуючих об'єктів.

Основна діяльність ТОВ «ТАВРІЯ-В» – сфера обслуговування населення, яке здійснює роздрібну торгівлю продовольчими та непродовольчими товарами.

При проведенні інвентаризації джерел викидів на майданчику підприємства були визначені такі джерела забруднення: піч пароконвекційна «Bongard» – 2 од., піч подова «Bongard» – 1 од., пончиковий апарат – 1 од., розстоєчна шафа «Bongard» – 6 од., міксер «Spar» – 3 од., тисторозкочувальна машина «Bongard» – 1 од., тистоміс «Bongard» – 2 од., борошнопріслювач – 1 од., дільнич тіста «Bongard» – 1 од., округлювач «Bongard» – 1 од., багетоформувальна машина «Bongard» – 1 од., елек. плита 4-х конф. «Modular» – 5 од., осадочна машина «Omega» – 1 од., хліборізка – 1 од., гриль «Convex» – 1 од., пароконвектомат «Convotherm» – 2 од., ел. сковорода «Lotus» – 3 од., фритюрниця – 3 од., тистоміс «Pasguini» – 2 од., шафа-гриль – 2 од., тисторозкочувальна машина – 1 од., сковорода «Modular» – 1 од., ел. плита 4-х конф. «Lotus» – 3 од.; ліній роздачі кафе: гриль – 1 од., пароконвектомат – 1 од., гаряча вітрина – 1 од., банамат «Coven» – 3 од; піч для піци – 1 од., дизель-генератор GVP275 ATSK, мангал на деревному вугіллі – 1 од.

Викиди забруднюючих речовин на майданчику: оксиди азоту – 0,018 т/рік, оксид вуглецю – 0,0236 т/рік, сірки діоксид – 0,0024 т/рік, метан – 0,00005 т/рік, азоту(1) оксид N₂O – 0,00001 т/рік, вуглецю ді-

оксид – 1,22 т/рік, спирт етиловий – 0,1852 т/рік, акролеїн – 0,0007 т/рік, ацетальдегід – 0,00719 т/рік, кислота оцтова – 0,0244 т/рік, фенол – 0,000003 т/рік, аміак – 0,00005 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 0,0694 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (PM 10) – 0,00843 т/рік, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (PM 2,5) – 0,00194 т/рік.

Загальний обсяг вики